

GIDA GÜVENİLİRLİĞİ

7 NİSAN DÜNYA SAĞLIK GÜNÜ NEDENİYLE
“GIDA GÜVENİLİRLİĞİ” PANELİ

Düzenleyen: Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

DR. NESLİHAN ALPER
GIDA KONTROL VE LABORATUVARLAR DAİRESİ BAŞKANI
GIDA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
06 NİSAN 2015, ANKARA

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
BAKANLIĞI

GIDA GÜVENİRLİLİĞİ VE MEVZUATI

Gıda Güvenliği

- İnsanların doğal hakkı olan sağlıklı yaşama ulaşabilmeleri için uygun fiyatta, sağlıklı, yeterli, besleyici ve güvenilir gıdaya erişimin sağlanması

Gıda Güvenilirliği

- *Gıdalarda olabilecek fiziksel, kimyasal, biyolojik ve her türlü zararların bertaraf edilmesi için alınan tedbirler bütünü*

Gıda Güvenilirliği Politikamız...

Gıda Mevzuatı Nedir ?

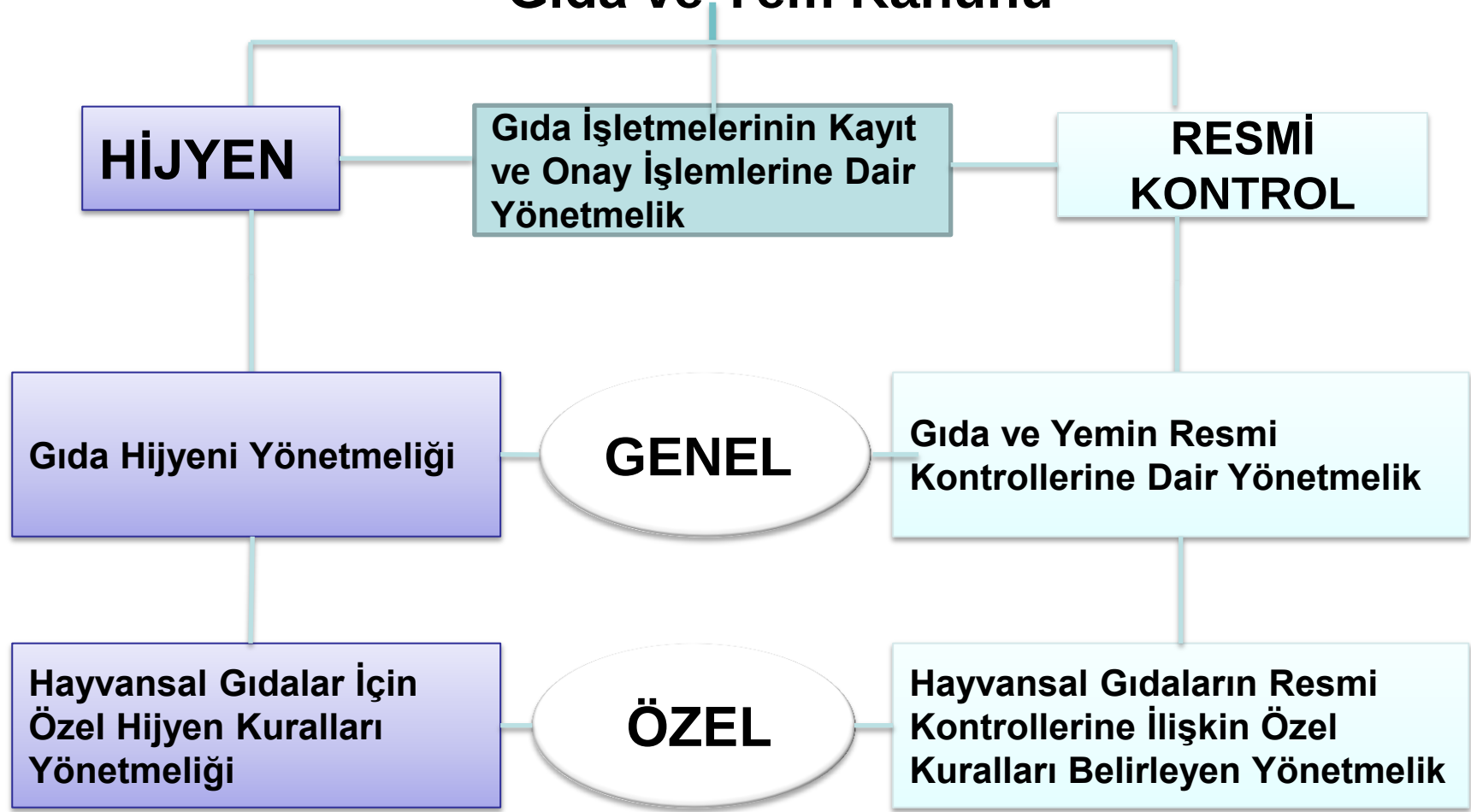

Gıda maddeleri ve gıda ile temasta bulunan madde ve malzemelerin; üretimi, işlenmesi, dağıtımı ve piyasaya arzı ile ilgili her aşamayı kapsayan düzenlemeler.

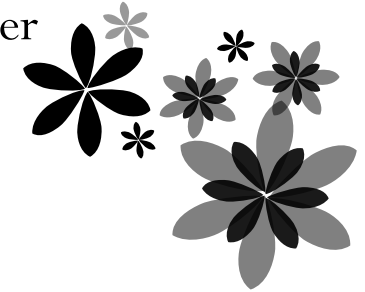
(kanun, kararname, yönetmelik, yönerge, tebliğ, talimat vb.)

5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu

5996 SAYILI KANUNUN YANSIMALARI

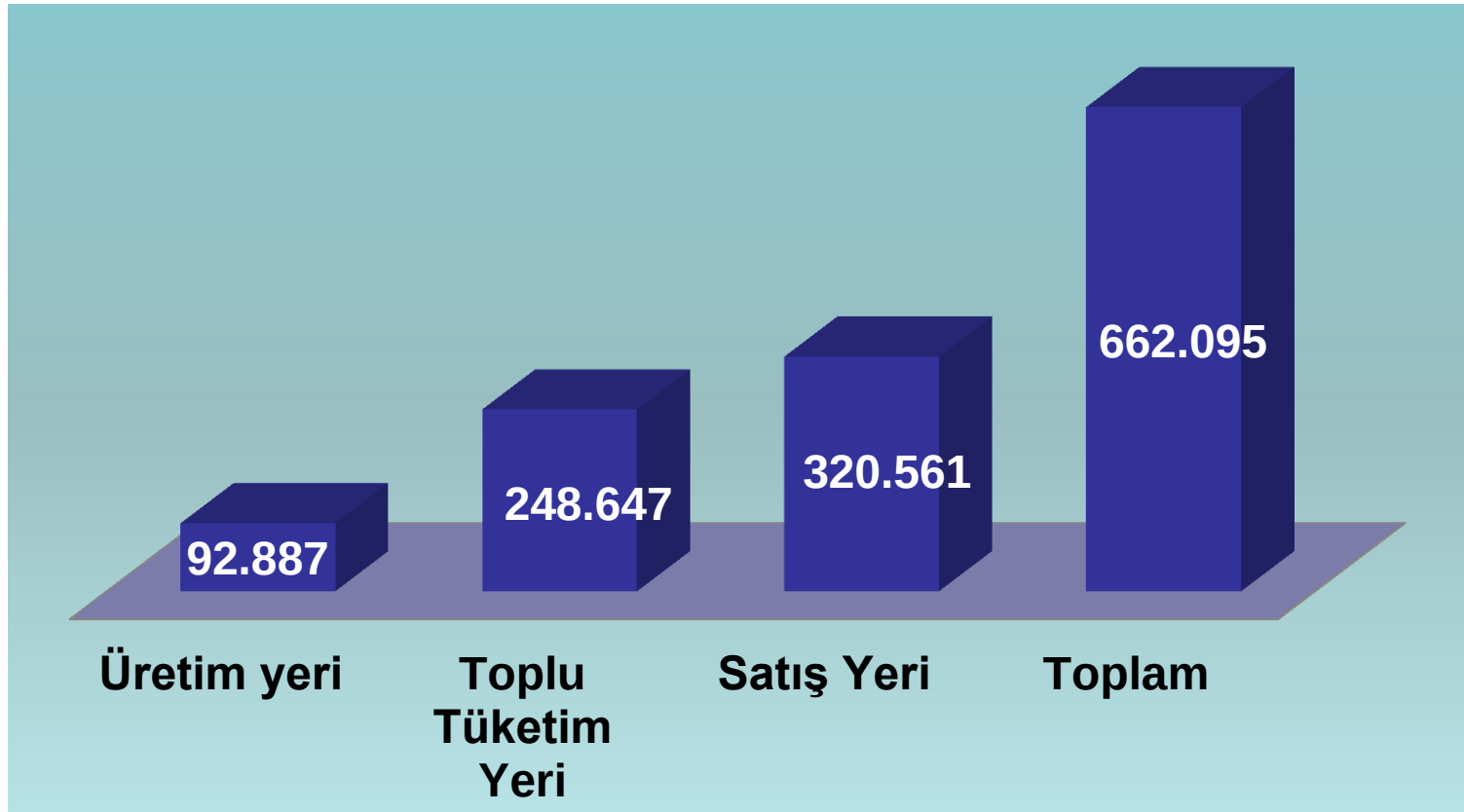

Gıda işletmecisinin genel sorumlulukları

- a) Gıda güvenilirliliğinin sağlanmasında **sorumluluk öncelikle gıda işletmecisindedir.**
- b) Gıda güvenilirliliğinin **birincil üretimden başlayarak son tüketiciye kadar gıda zinciri boyunca** sağlanması gereklidir.
- c) Soğukta muhafazası gereken gıdalarda, **soğuk zincirin korunması** gereklidir.
- ç) **Tehlike analizi ve kritik kontrol noktaları/HACCP** ilkelerine dayanan prosedürlerin **iyi hijyen uygulamaları** ile birlikte uygulanmasından gıda işletmecisi sorumludur.
- d) **İyi uygulama kılavuzları**, gıda işletmecisine gıda zincirinin tüm aşamalarında önemli bir araçtır.
- e) Bilimsel risk değerlendirmesine dayalı **mikrobiyolojik kriterlerinin ve sıcaklık kontrol gerekliliklerinin belirlenmesi** gerekir.
- f) **İthal edilen gıdanın, en az yurtiçinde üretilen gıda ile aynı** hijyen kurallarına veya eşdeğer bir kurala tabi olması gerekir.
- g) Gıda işletmelerinde çalışan personelin **kişisel hijyen kurallarına uyması** ve üretilen yemek partisinin her çeşidinden alınan **bir örneği yetmiş iki saat uygun koşullarda saklaması** gerekmektedir.
- h) Kanun' nun Ek-1'de belirlenen gıda işletmeleri, işin nevine göre, **konu ile ilgili lisans eğitimi almış en az bir personel** çalıştırmak zorundadır.

İŞLETME SAYILARI

LABORATUVARLAR

LABORATUVARLARIMIZ

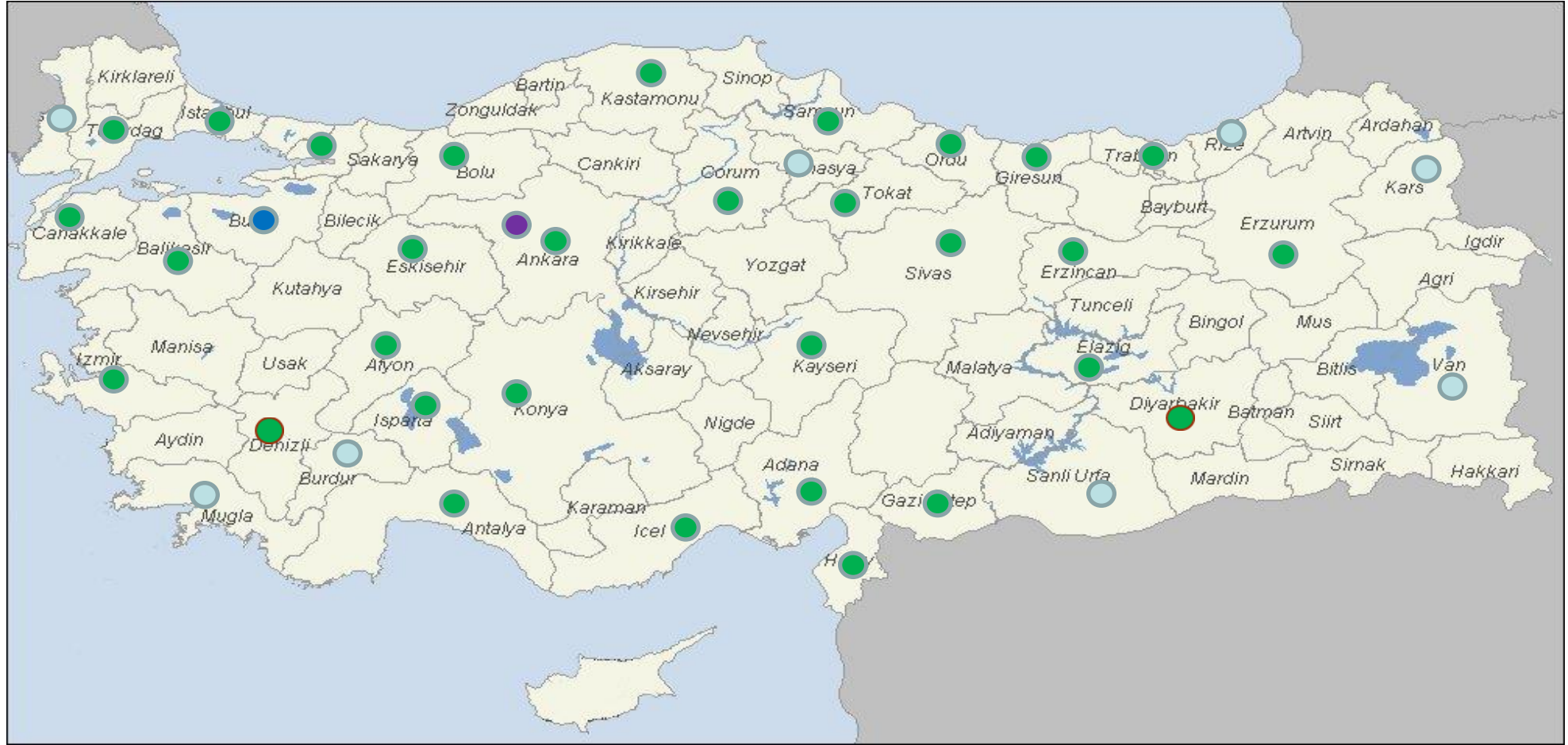
- 1 Ulusal Gıda Referans Laboratuvar Müdürlüğü
- 39 Gıda Kontrol Laboratuvar Müdürlüğü
- 1 Gıda ve Yem Kontrol Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
- 98 Bakanlığımızca yetki verilen Özel Gıda Kontrol Laboratuvarı

AKREDİTASYON DURUMU

- 33 adet Kamu Gıda Kontrol Laboratuvarı
- 85 adet Özel Gıda Kontrol Laboratuvarı

Kamu Laboratuvarlarının Dağılımı

● Akredite GKLM ● UGRL ● Bursa GYKMAEM ● Akredite olmayan GKLM

Özel Laboratuvarların Dağılımı

❖ 98 adet

RESMİ KONTROL

Gıda ve Yemin Resmi Kontrollerine Dair Yönetmelik

Resmi Gazete
Tarihi: 17/12/2011 Sayısı: 28145

11 Bölüm

44 Madde

1 Adet Ek

Yurtiçi
İthalat
İhracat

Resmi Kontrol
Usul ve Esasları

İzlenebilirlik
ve
Sorumluluklar

Kriz Yönetimi
ve İhtiyati
Tedbirler

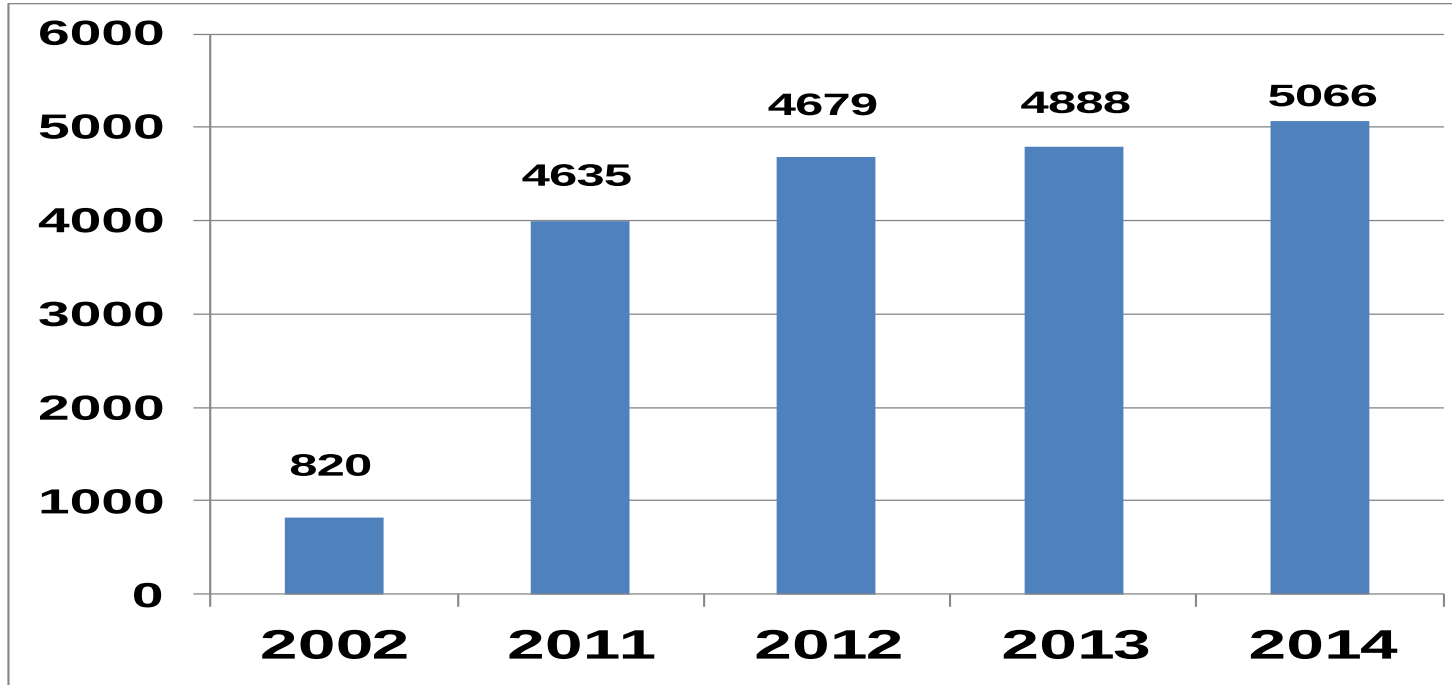
Resmi
Kontrollerin
Finansmanı

Kontrol
Planları ve
Yıllık Rapor

- Yönetmelik kapsamındaki gıda ve yem işletmelerinin resmi kontrolleri, Kanunun ekinde yer alan Ek-2 sayılı listeye uygun olarak kontrol görevlisi tarafından gerçekleştirilir.
- *Veteriner Hekim, Ziraat Mühendisi, Gıda Mühendisi, Su Ürünleri Mühendisi, Balıkçılık Teknolojileri Mühendisi, Kimyager, Kimya Mühendisi, Eczacı, Orman Mühendisi ve Orman Endüstri Mühendisi*
- Resmi kontrollerde, kontrol görevlisine yardımcı olmak üzere ilgili meslek alanlarında eğitim alan; tekniker, teknisyenler ve yardımcı sağlık personeli de görevlendirilebilir.

Kontrol Görevlisi Sayısı (Gıda Kontrollerinde Aktif Çalışan)

- Tarla, bağ, bahçe, ahır, ağıl denetimleri gibi birincil üretime yönelik denetimlerde çalışan kontrolör sayısı ise 26.000'i bulmaktadır.

KONTROL GÖREVLİSİ

- 1 Kanun hükümleri doğrultusunda resmi kontrolleri yapar, kontrol sonucuna göre her türlü etkiden ve çıkar ilişkisinden uzak, tarafsız, objektif ve bağımsız olarak karar alır.
- 2 Kanunla kendisine verilen yetkiler çerçevesinde idarî yaptırımları uygulamaya yetkilidir.
- 3 Kanun kapsamındaki her yere kontrol amacıyla girebilir ve numune alabilir.
- 4 Resmi kontroller sırasında yalnızca mevzuata uygunsuzluğun tespiti ve adli mercilere delil olarak sunmak amacıyla fotoğraf ve/veya video çekimi yapabilir.

DENETİMLER

**Bakanlık
Gıda
Kontrol
Planı**

**İl Müdürlükleri
Yıllık Kontrol
Programı**

**Bimer, Alo
174, İhbar ve
Şikayet
Dilekçeleri**

**81 İl Gıda Tarım ve Hayvancılık
Müdürlüklerimizde görevli Kontrol
Görevlilerimiz tarafından yapılan denetimler
3 koldan gerçekleştirilmektedir.**

Denetimler

DENETİM SİSTEMİ

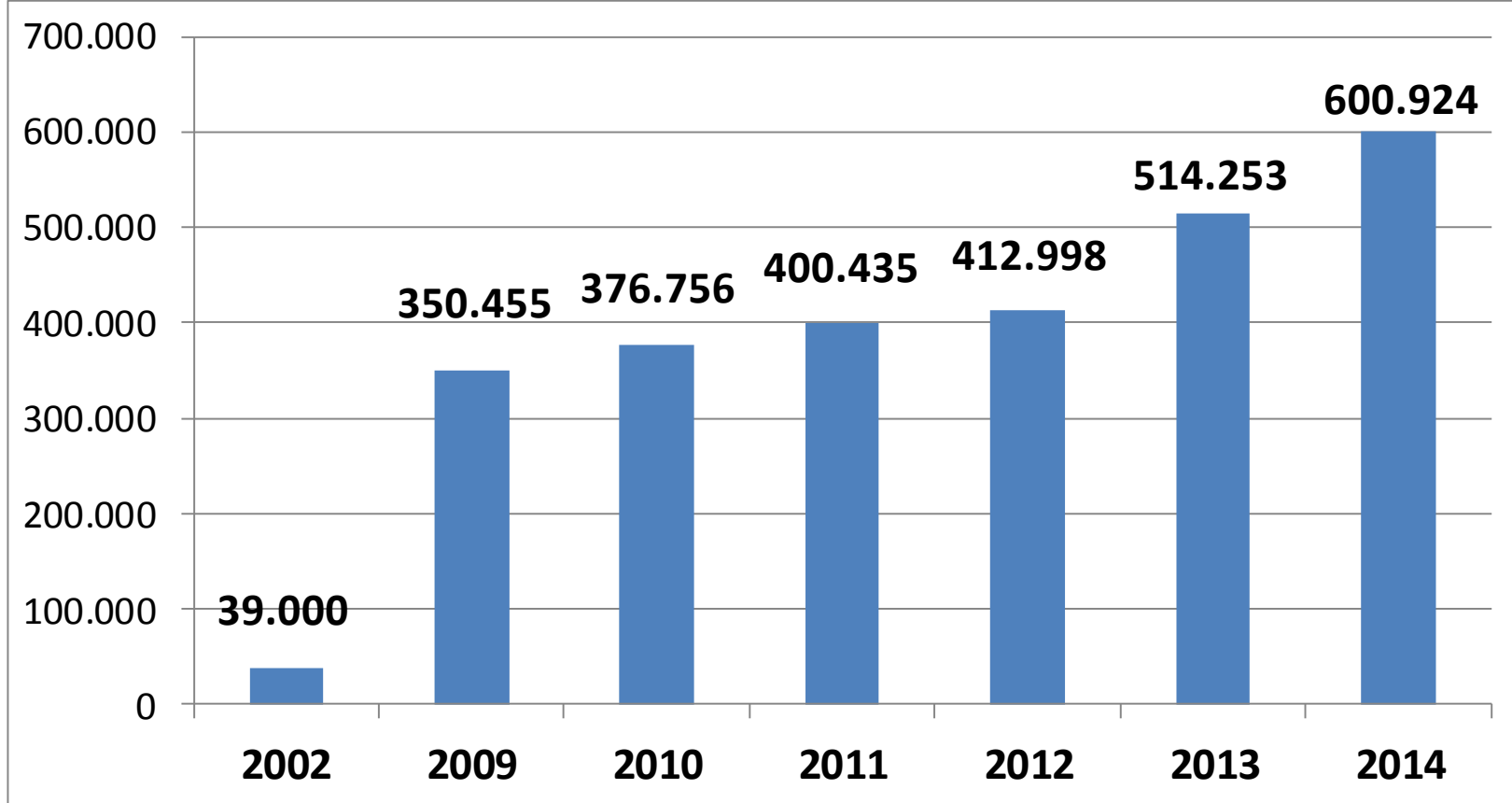
- Uygun sıklıkta ve gıda maddesinin taşıdığı riskle orantılı,
- AB'ne uygun olarak “risk esasına” göre,
- Hazırlanan denetim programlarında;
 - 1) Gıda maddelerinin risk durumu,
 - 2) Önceki kontrollerden edinilen bilgi ve deneyimler,
 - 3) Gıda işletmecilerinin uyguladıkları incelemelerin (otokontrol) sonuçları
 - 4) İşletmenin hijyen yönetimi

PUANLAMA SİSTEMİ!!!!

1 ay - 1 yıl arasında denetlenmektedir.

Yıllara Göre Gıda Denetim Sayıları

İDARİ YAPTIRIMLAR

Resmi kontrollerin sonuçlarında mevzuata uygun üretim yapmayan işyerleri hakkında 5996 sayılı Kanun' nun 40 ve 41 inci maddeleri gereğince şu idari yaptırımlar uygulanmaktadır:

- İdari para cezası,
- Faaliyeti durdurma,
- Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusu,
- Mülkiyetin kamuya geçirilmesi,
- Piyasadan toplatma,
- Ürünlere el koyma,
- Etiket bilgileri mevzuata uygun hallere getirilinceye kadar ürünlerin satışını durdurma,
- Olumsuz firmaların kamuoyuna duyurulması: İFŞA

Şeffaflık ve gizlilik

The screenshot shows the official website of the Ministry of Agriculture, Forestry and Climate Change of Turkey. The page is titled 'GIDA' DA TAKLİT VE TAĞŞIŞ YAPAN FİRMALAR' (Firms that Imitate and Mislabel in Food). The page includes a search bar, a list of products, and a table of firms.

GIDA' DA TAKLİT VE TAĞŞIŞ YAPAN FİRMALAR

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının yaptığı kontroller sonucunda sahip olduğu bilgileri, 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bilgi Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun 21. maddesinin 6. nci fıkrası uyarınca kamuoyunun bilgisine sunabileceği hükmüne bağlanmıştır. Ayrıca, 17 Aralık 2011 tarihli Gıda ve Yem Resmi Kontrolüne Dair Yönetmeliğin 6. maddesi gereğince laboratuvar sonucu ile taklit ve tağşiş yapıldığı kesinleşen gıda ve yemi üreten/ithal eden firmanın adı, ürün adı, markası, parti ve/veya seri numarasının Bakanlık resmi internet sitesinde Bakanlıkça kamuoyunun bilgisine sunabileceği hükmü çerçevesinde, laboratuvar sonuçları olumsuz bulunan ürünler hakkında bilgileri aşağıda yer almaktadır.

Kamuoyunun bilgisine sunulur.

Kamuoyuna Duyuru Tarihi	Firma Adı	Ürün Adı	Marka	Parti/Seri No
	Elmalı Çiğnili Süt Ürünleri Gıda San. Tic. Ltd. Şti. ANTALYA	Geleneksel Tereyağı (Bikikisel Yağı)	Elmalı Çiğnili	1/19.07.2012 ve 01/22.07.2012
Akdeniz Süt Üm. ve Gıda San. Tic.	Yarım Yağlı Homojenize Yoğurt			

Bakanlık resmî internet sitesinde duyurmak suretiyle aşağıdaki bilgileri kamuoyunun bilgisine sunar:

- 1) Onaylı ve kayıtlı işletmeler,
- 2) Onayı askıya alınan işletmeler,
- 3) Onayı iptal edilen işletmeler,
- 4) Bakanlıkça faaliyeti durdurulan kayıtlı işletmeler,
- 5) Laboratuvar sonucuyla taklit veya tağşiş yapıldığı kesinleşen gıda ve yemi üreten/ithal eden firmanın adı, ürün adı, markası, parti ve/veya seri numarası,
- 6) Kişilerin hayatını ve sağlığını tehlikeye düşürecek şekilde bozulmuş, değiştirilmiş gıdaları üreten ve/veya satan firmanın adı, ürün adı, markası, parti ve/veya seri numarası.

2012-2015 Yılları arasında değişik dönemlerde 15 defa kamuoyuna açıklama yapılmıştır.

Bu açıklamalarda toplam 283 firmanın 540 farklı parti ürünü kamuoyuna duyurusu yapılmıştır.

ÜRÜN	FİRMA SAYISI	PARTİ SAYISI
Süt ürünleri	99	231
Et Ürünleri ve Toplu Tüketim	95	107
Bal	34	80
Gıda Takviyeleri	36	71
Bitkisel Yağ	5	11
Enerji İçeceği	4	9
Kahve	6	6
Yerfıstığı /Fıstık Ezmesi	6	6
Alkolsüz İçecekler	4	5
Çikolata	2	5
Baharat	4	4
Bulgur	4	4
Tahin	1	1
TOPLAM	283	540

TİCARİ REKLAM VE İLAN YAPTIRIMLARI (Tüketiciyi Yanıltma Durumunda)

Basın ve yayın organlarında
gıdalarla ilgili yapılan reklamlar
(Radyo, televizyon, gazete, dergi, internet vb.)

- Gümrük ve Ticaret Bakanlığı (6502 sayılı Kanun)
- İdari Para Cezası
- Reklam Durdurma
- Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (6112 sayılı Kanun)
- İdari Para Cezası
- İdari Tedbir
- Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu(5651 sayılı Kanun)
- Erişimin Engellenmesi
- Güvenli İnternet Hizmetine dahil edilmesi
- İçerik Filtreleme

Yeni yaklaşımlar

Gıda Zinciri

Son Kontrol

Tüketici eğilimlerine göre öncelik belirleyen bir üretim anlayışı çerçevesince gıda mevzuatımız ve politikamız kapsamında üründe sadece son kontrol değil tüm gıda zincirinin kontrolü gıda güvenilirliliğinin ile sağlıklı beslenmenin sağlanmasında ve tüketici memnuniyetinin en üst seviyelere taşınmasında önemli etkenlerdir.

GIDA GÜVENİLİRLİĞİNE YÖNELİK YAPILAN DİĞER FAALİYETLER

Gıda Güvenilirliği Bilgi Sistemi (GGBS)

- ✓ *"Türkiye'de Gıda Güvenliği Sisteminin Yeniden Yapılandırılması ve Güçlendirilmesi için Teknik Yardım"* projesi kapsamında hazırlanan web tabanlı bir yazılım,
- ✓ Firma, işletme, denetim, analiz sonuçları, ihracat, ithalat ve RASFF bilgileri,
- ✓ 81 İl Tarım Müdürlüğü, gıda denetim yetkisi verilen ilçe müdürlükleri, kamu ve izin verilmiş özel laboratuvarlar

İYİ HİJYEN UYGULAMA KILAVUZLARI

- ✓ Gıda hijyen prensiplerinin etkili uygulanmasını sağlama,
- ✓ Küçük ve orta ölçekli işletmeler
- ✓ 9 Adet Hijyen Kılavuzu

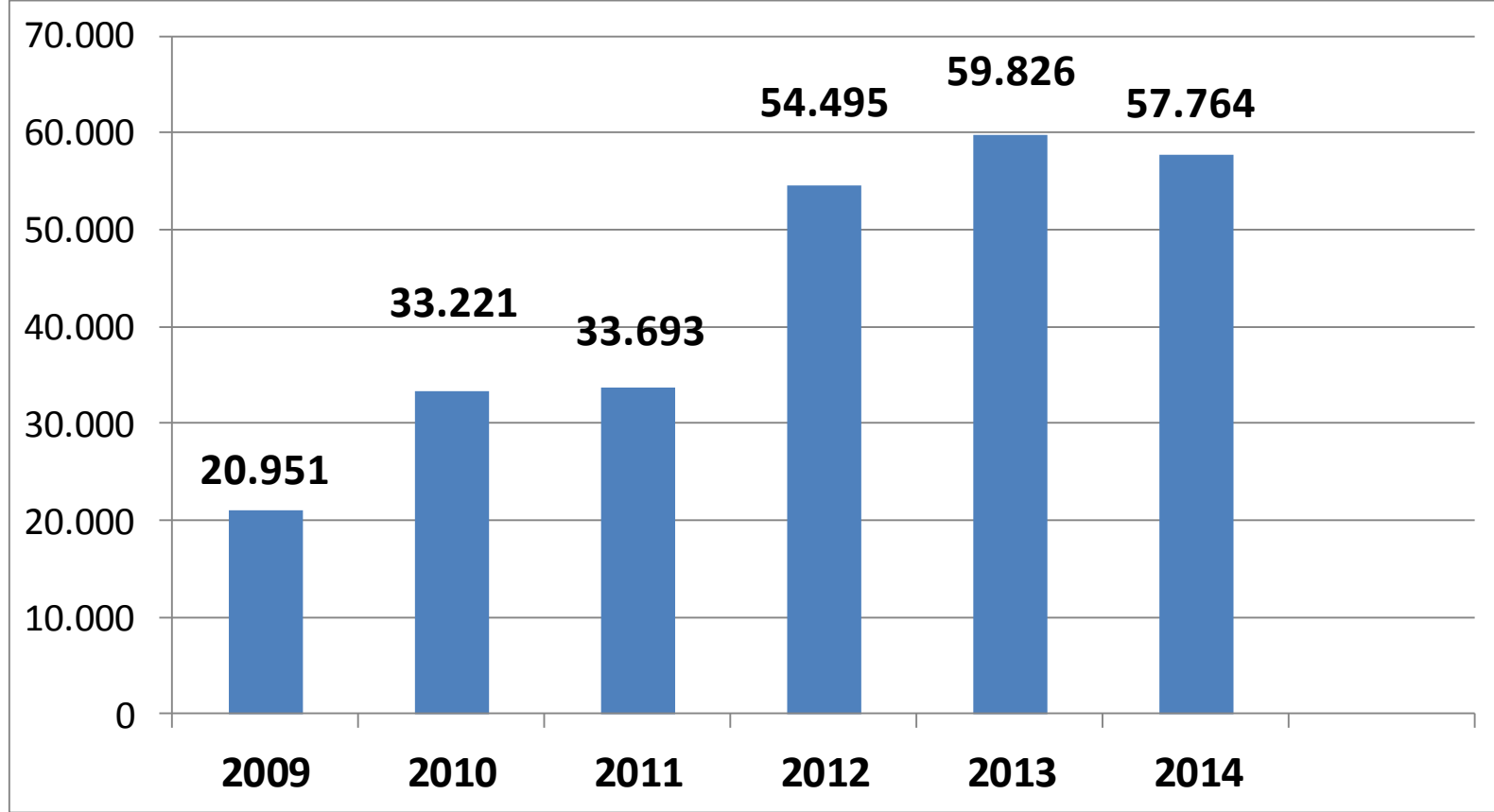

**Güvenilir Gıda konusunda
gelen talepleri karşılamak
için
14 Şubat 2009
tarihinde hizmete
girmiştir.**

- ✓ Çağrı merkezine gelen şikâyetler kayıt altına alınarak veri tabanı oluşturulmuş ve bu sayede Türkiye'ye ait bir risk haritası çıkarılarak eylem planı hazırlama çalışmaları devam etmektedir.
- ✓ Bu kapsamda ayrıca gıda güvenliği hususunda riskli bölge ve ürünler tespit edilerek denetim ve kontrol etkinliğinin artırılması hedeflenmektedir.

Yıllara Göre Alo 174 Başvuru Sayıları

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından televizyon ve/veya radyo yayın hizmeti veren medya hizmet sağlayıcıları aracılığı ile yayınlanan bilgilendirici ve eğitici nitelikteki film ve sesler ile alt bantlar:

- Takviye edici gıdalar
- Okul kantinleri
- Soğuk zincir (Dondurulmuş ve soğutulmuş gıdaların muhafaza koşulları)
- Mangal (Çapraz kontaminasyonun önlenmesi)
- Hayvanların aşılması
- Hayvanların küpelenmesi, konularını içermektedir.

Bu kamu spotları yoluyla tüketicilerin bilinçlendirilmesi ve üreticilerin de Bakanlığın destekleme ve uygulamalarından haberdar olmasının sağlanması amaçlanmaktadır. Çalışmalar devam etmektedir.

SONUÇ

Bu çalışmalar ile ülkemizde gıda güvenirlirliği ve kontrolü sisteminin etkinliği artırılarak **teknik ve idari altyapının güçlendirilmesi** amaçlanmaktadır.

Gıda güvenirlirliği konusunda üretici ve tüketici birlikleri, meslek odaları, sektör ve ilgili kurumlarla **işbirliğinin geliştirilmesine** önem verilmektedir.

Sonuç olarak, gıda güvenirlirliği ve sağlıklı beslenme konularında toplum olarak tek tek herkesin sorumlulukları bulunduğundan; **devlet, üretici ve tüketicinin hep birlikte ortak çalışmasının** çok önemli olduğu yadsınamaz bir gerçektir.

Tel: 258 77 03
E-posta: neslihan.alper@tarim.gov.tr

TEŞEKKÜRLER.

www.tarim.gov.tr

